

บรรจบพร ประพัฒน์ทอง. (2547). การศึกษาเปรียบเทียบจิตรกรรมฝาผนังภาพเครื่องโต๊ะบูชาของวัด
ในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: รองศาสตราจารย์ พงษ์ศักดิ์ สุภเศรษฐศิริ,
รองศาสตราจารย์ วรรณรัตน์ ตั้งเจริญ.

การศึกษาเปรียบเทียบจิตรกรรมฝาผนังภาพเครื่องโต๊ะบูชาของวัดในเขตกรุงเทพมหานครทั้งหมด
จำนวน 7 วัด ได้แก่ วัดภคินีนาถวรวิหาร, วัดราชโอรสารามราชวรวิหาร, วัดมเหยงคณ์พาราม, วัดสามพระยา,
วัดบุปผาราม, วัดจันทารามและวัดนาคปรก ในประเด็นรูปแบบสัญลักษณ์ องค์ประกอบ การจัดวาง โครงสร้าง
ของสีและความหมายอันสัมพันธ์กับบริบททางศิลปะและวัฒนธรรมของชุมชนโดยรอบที่ตั้งของวัด ซึ่งสามารถ
สรุปผลจากการศึกษาวิเคราะห์จิตรกรรมฝาผนังภาพเครื่องโต๊ะได้ดังนี้

ประเด็นรูปแบบสัญลักษณ์ มีการใช้รูปแบบสัญลักษณ์ร่วมหรือเหมือนกันในแต่ละวัด เพียงจิตรกรรม
ฝาผนังภาพเครื่องโต๊ะบูชาของในแต่ละวัดมีความแตกต่างกันในลักษณะของรูปแบบสัญลักษณ์ตามสมัยนิยมของ
แต่ละยุคในการสร้างสรรค์ภาพจิตรกรรม ทำให้สามารถแบ่งยุคสมัยของภาพจิตรกรรมเครื่องโต๊ะบูชาแบ่งออก
ได้เป็น 4 ยุค โดยแบ่งจากช่วงเวลาที่ได้สร้างสรรค์ภาพจิตรกรรมและใช้ฐานทางสังคมเป็นตัวกำหนด ได้แก่

ยุคพระราชนิยม ได้แก่ วัดราชโอรสารามราชวรวิหารและวัดนาคปรก

ยุคเผชิญหน้าการล่าอาณานิคมจากตะวันตก ได้แก่ วัดบุปผาราม

ยุคสร้างชาติ ได้แก่ วัดภคินีนาถวรวิหาร

ยุคปัจจุบัน ได้แก่ วัดสามพระยาและวัดจันทาราม

จิตรกรรมฝาผนังภาพเครื่องโต๊ะบูชาที่ปรากฏในสังคมไทยตั้งแต่รัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์นั้น
ได้มีการถ่ายทอดมาจนถึงในปัจจุบัน เพียงแต่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบสัญลักษณ์ การใช้สีและเทคนิคไปตาม
ค่านิยมของในแต่ละยุคสมัย

บริบททางสังคมและวัฒนธรรมโดยรอบที่ตั้งของวัดที่มีจิตรกรรมฝาผนังภาพเครื่องโต๊ะบูชาปรากฏ
อยู่ล้วนรายรอบด้วยชุมชนชาวจีน แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์และเชื่อมโยงระหว่างชุมชนและวัด การ
สร้างสรรค์จิตรกรรมภาพเครื่องโต๊ะบูชาในวัดไทยเพื่อถวายเป็นการสักการะพระพุทธเจ้า การผสมผสาน
ระหว่างวัฒนธรรมไทย - จีน และการอุปถัมภ์ค้ำจุนพระพุทธศาสนาให้คงอยู่

จากการศึกษาภาพจิตรกรรมเครื่องโต๊ะบูชาของวัดในเขตกรุงเทพมหานครจำนวนทั้งหมด 7 วัดไม่
สามารถค้นหาปัญหาจากภาพเครื่องโต๊ะบูชา หรือปรีศนาธรรมจากสัญลักษณ์บนเครื่องบูชาได้ เรื่องเครื่องโต๊ะ
ทั้งหมดชี้ไปในเรื่องของความสุขเฉพาะหน้า คือ อายุยืน มีโชคลาภ มีวาสนา ไม่ได้พูดถึงเรื่องนิพพาน การ
เสียสละ ทาน บารมี หรือการช่วยเหลือคนแต่อย่างใด